

Sygnatura akt I C 429/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Szamotułach I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

sędzia Kajetan Kosterkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 listopada 2023 r. w S. sprawy

z powództwa (...) **Spółka Akcyjna**

przeciwko **A. F. – syndykowi masy upadłości konsumenta D. S.**

o **zapłatę**

1. zasądza od dłużniczki D. S. na rzecz powoda kwotę 153,16 zł;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. kosztami postępowania obciąża powoda.

sędzia Kajetan Kosterkiewicz

Sygn. akt I C 429/23

UZASADNIENIE

Stanowiska stron:

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej D. S. kwoty 6083,18 zł wraz z odsetkami umownymi równymi dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 02.12.2022 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Powód wskazał, że dysponuje wekslem wystawionym przez pozwanego i z tego tytułu dochodzi zapłaty. Wskazał nadto, że dochodzone pozwem roszczenie powstało w związku z umową pożyczki gotówkowej nr (...) zawartą z konsumentem i z tego tytułu dochodzi zapłaty. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że z uwagi na brak realizacji przez pozwanego postanowień umowy pożyczki została ona wypowiedziana.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa zarzucając wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, nadto oświadczając że spłaciła kapitał pożyczki a pozwanemu nie należą się pozaodsetkowe koszty umowy z uwagi na abuzywny charakter zapisów umownych.

Postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w P. z dnia 1.03.2021 r. w sprawie sygn. XI GU 207/21 ogłoszono upadłość pozwanej D. S., osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej wyznaczając syndyka w osobie A. F.. Do dnia wydania wyroku w postępowaniu upadłościowym nie sporządzono prawomocnego planu spłaty wierzycieli.

Ustalenia faktów:

Pozwana D. S. celem zabezpieczenia umowy pożyczki, w dniu 31.08.2017r. podpisała i wręczyła powodowi (...) S.A. weksel własny in blanco, wystawiony na rzecz powoda, nie na zlecenie. W deklaracji wekslowej wskazano, że

wypełnienie weksła może nastąpić gdy opóźnienie w płatności kwoty równej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Powód w dniu 11.12.2019 r. wystosował do pozwanej pismo, w którym wypowiedział umowę pożyczki i wezwał do wykupu weksła. Następnie powód wypełnił weksel in blanco podpisany przez pozwaną w ten sposób, że jako sumę wekslową wpisał 6083,18 zł, a jako datę płatności – 10.01.2020 r. Weksel był płatny w B..

Podstawą wręczenia powodowi weksła była zawarta uprzednio pomiędzy stronami umowa pożyczki z dnia 31.08.2017 r. Zgodnie z jej treścią, całkowita kwota pożyczki wynosiła 5.000,00 zł, przy czym na sumę pożyczki gotówkowej składała się oprócz powyższej kwoty, kwota pieniężna 5.000,00 zł która to została przeznaczona na kredytowane koszty pożyczki. Całkowita kwota do zapłaty wraz z odsetkami wyniosła 12.144 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w 48 równych ratach miesięcznych po 253 zł każda. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 9,84% w skali roku. Pożyczkobiorca zobowiązała się do zapłaty opłaty przygotowawczej w wysokości 129 zł, wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 3771 zł oraz opłaty za opcję (...) w wysokości 1100 zł. Zgodnie z umową wskazane należności miały zostać rozłożone na raty i spłacone wraz z pożyczką.

W regulaminie opcji Twój Pakiet, wskazano, że pożyczkobiorca może domagać się jednorazowego odroczenia daty płatności dwóch kolejnych rat o jeden miesiąc albo obniżenia o 50 % maksymalnie czterech kolejnych rat. Odroczone raty lub części obniżonych rat miały wówczas zostać spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. Celem skorzystania z jednego z tych uprawnień, pożyczkobiorca był zobowiązany do wysłania pisemnej dyspozycji na adres centrali pożyczkodawcy.

Tytułem spłaty należności wynikających z umowy pożyczki pozwana dokonała na rzecz powoda spłat w łącznej wysokości 6072 zł (k. 23).

Dowody i ich ocena.

Powyższe fakty Sąd Rejonowy ustalił na podstawie następujących dowodów: umowa pożyczki k. 25-29, załącznik zawierający harmonogram spłat k. 30, pismo wypowiadające umowę k. 3, weksel k.2 (oryginał zabezpieczony w sejfie SR Szamotuły), deklaracja wekslowa k. 4, potwierdzenie wpłat k. 23, postanowienie Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w P. z dnia 1.03.2021 r. (k. 49).

Złożone do akt kserokopie dokumentów, wobec ich niezakwestionowania przez stronę pozwaną, Sąd uznał za dowody istnienia dokumentów o odpowiadającej ich treści, nie było też podstaw by podważać tą okoliczność z urzędu.

Rozważania prawne:

W pierwszej części Sąd wskazuje, że w toku postępowania, postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w P. z dnia 1.03.2021 r. w sprawie sygn. XI GU 207/21 ogłoszono upadłość pozwanej D. S., osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej wyznaczając syndyka w osobie A. F.. Do dnia wydania wyroku w postępowaniu upadłościowym nie sporządzono prawomocnego planu spłaty wierzycieli.

Ogłoszenie upadłości tzw. konsumenckiej o której mowa w treści art. 491¹ ustawy prawo upadłościowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 1520 t.j.) różni się w zasadniczy sposób od upadłości tradycyjnej. W szczególności w upadłości tej nie stosuje się art. 145 tej ustawy (art. 491² ust. 1), który w skazuje, że postępowanie cywilne prowadzone przeciwko upadłemu może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

W przypadku upadłości konsumenckiej, postępowanie cywilne zawieszona na skutek ogłoszenia upadłości podejmuje się z udziałem syndyka (art. 180 1 pkt 5b kpc). Ogłoszenie upadłości konsumenckiej nie powoduje potrzeby oczekiwania w zawieszonym postępowaniu na rozstrzygnięcie postępowania upadłościowego, albowiem nawet wciągnięcie wierzytelności do planu spłaty (nie sporządza się listy wierzytelności) nie jest jednoznaczne z

zakończeniem sporu w tej części, o czym niżej. Jedynie umorzenie wierzytelności bez sporządzenia planu spłaty daje podstawy do umorzenia postępowania w trybie art. 355 kpc. W postępowaniu upadłościowym konsumenckim może nastąpić wydanie następujących orzeczeń:

- sporządzenie planu spłaty (plan spłaty może podlegać dalszym zmianom) – wówczas umorzenie wierzytelności następuje dopiero po wykonaniu planu spłaty wierzycieli i umorzeniu zobowiązań upadłego (art. 491²¹ ustawy);
- umorzenie wierzytelności bez sporządzenia planu spłaty - jeśli osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że jest on trwale niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. (art. 491¹⁶ ust. 1 i 2 ustawy);
- warunkowe umorzenie wierzytelności, które podlegać może uchyleniu - jeżeli niezdolność do dokonywania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli wynikająca z osobistej sytuacji upadłego nie ma charakteru trwałego - pod warunkiem, że w terminie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego, upadły ani żaden z wierzycieli nie złoży wniosku o ustalenie planu spłaty wierzycieli art. 491¹⁶ ust. 2a ustawy)
- odmowa oddłużenia - jeżeli: 1) upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień w sposób celowy, w szczególności przez trwonienie części składowych majątku oraz celowe nieregulowanie wymagalnych zobowiązań, 2) w okresie dziesięciu lat przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w stosunku do upadłego prowadzono postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań (art. 491^{14a} ust. 1 ustawy).

W konsekwencji, w toku postępowania upadłościowego, do czasu jego ukończenia w jednej z powyższych form, dłużnika zastępuje syndyk. Syndyk działa w tym postępowaniu jednakże tylko do czasu sporządzenia planu spłaty lub wydania jednego z powyższych orzeczeń przez Sąd upadłościowy. W odróżnieniu bowiem od upadłości tzw. zwykłej syndyk nie kontroluje wykonania planu spłaty, jego rola kończy się w tym postępowaniu po prawomocnym sporządzeniu planu spłaty przez Sąd. Skoro zatem w toku sprawy niniejszej w stosunku do pozwanej ogłoszono upadłość tzw. konsumencką, a do czasu wydania wyroku postępowanie upadłościowe nie zostało zakończone jedną z powyższych form, stad po stronie pozwanej występował syndyk, jednakże osobą zobowiązaną do zapłaty pozostaje dłużniczka D. S., co wskazano wyraźnie w punkcie 1 wyroku. Klauzula wykonalności ewentualnemu prawomocnemu wyrokowi także zostanie nadana przeciwko dłużniczce a nie przeciwko syndykowi, pomimo że dłużniczka nie posiadała zdolności postulacyjnej w niniejszym postępowaniu od chwili wydania postanowienia 14.03.2023 r.

Odnosząc się dalej do kwestii samego roszczenia, Sąd zauważa, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powód dochodził roszczenia powołując się na zobowiązanie abstrakcyjne płynące z wystawionego przez pozwanego weksla niezupełnego a nadto na zawartą pomiędzy stronami umowę pożyczki. Dysponował przedstawionym Sądowi wekslem zawierającym podpis pozwanej, w którym jako sumę wekslową wskazano 6083,18 zł a jako wystawcę określono pozwaną.

Dołączony do pozwu dokument niewątpliwie stanowi prawidłowo sporządzony weksel własny – posiada on wszystkie wymagane cechy opisane w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 160, dalej jako PrWeks). Zgodnie z art. 104 prawa wekslowego, odpowiedzialność wystawcy wekslu własnego jest taka sama, jak akceptanta wekslu trasowanego. Przepis ten odsyła do art. 28 prawa wekslowego, zgodnie z którym przez przyjęcie trasat zobowiązuje się do zapłacenia wekslu w terminie płatności. W razie niezapłacenia służy posiadaczowi wekslu, chociażby był wystawcą, bezpośrednie roszczenie z wekslu przeciw akceptantowi o wszystko, czego żądać można na podstawie art. 48 i 49. Stosownie do art. 48 prawa wekslowego, posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie: nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono; odsetek od wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia płatności; kosztów protestu, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;

provizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy.

Powstałe w ten sposób zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, a więc niezależny od podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie. Jeżeli posiadaczem weksla jest remitent, czyli pierwszy wierzyciel – jak w sprawie niniejszej - przysługują mu bowiem dwa roszczenia: ze stosunku podstawowego (kauzalnego) oraz z weksla. Wybór między nimi należy do wierzyciela, który może tylko raz uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności. Najczęściej osoba, której udzielane jest zabezpieczenie, otrzymuje weksel in blanco (art. 10 ustawy prawo wekslowe), z upoważnieniem do jego wypełnienia przez wpisanie w nim kwoty, na którą opiewa zabezpieczona wierzytelność, jako sumy wekslowej, i dnia wymagalności zabezpieczonej wierzytelności, jako terminu płatności weksla, oraz innych postanowień, niezbędnych w myśl art. 1 lub art. 101 pr. weksl. Upoważnienie to stanowi element porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy. Jeżeli oświadczenie osoby wręczającej weksel in blanco ma formę pisemną, wspomniane porozumienie nazywane jest zwyczajowo deklaracją wekslową (zob. uchwałę połączonych I.: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124, z dnia 31 maja 2001 r., V CKN 264/00, nie publ. i z dnia 9 grudnia 2004 r., II CK 170/04, nie publ.).

Roszenie powoda oparte na wekslu jest zasadne w części.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, na zawarcie w umowie klauzul abuzywnych, bezskutecznych w stosunku do konsumenta. Uprawnienie do badania abuzywności stosunku podstawowego także w ramach roszczeń opartych na wekslu wynika m.in. z treści orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13.09.2018 r. w sprawie C/176/17 ((...) S.A. w B. przeciwko M. W. EU:C:2018:711) oraz z dnia 28 listopada 2018 W sprawie C#632/17 (...) ((...)) Bank (...) S.A. przeciwko J. M. ((...):EU:C:2018:963).

W ramach badania indywidualnego uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Niedozwolone postanowienia umowne przewidziane w art. 385¹– 385³ k.c., to konstrukcja mająca na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą. Ocena nieuczciwego charakteru postanowienia wzorca umownego w ramach kontroli abstrakcyjnej, pod kątem przesłanek określonych w art. 385¹k.c., wymaga dokonania przez sąd weryfikacji „przyzwoitości” konkretnej klauzuli. Sąd musi zbadać, czy oceniane postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów, jaki należy zrekonstruować w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Powinien ustalić, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli. Jeżeli konsument byłby w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter nieuczciwy. Natomiast w sytuacji, gdy nie jest możliwe stwierdzenie, w jaki sposób zakres praw i obowiązków stron w określonym obszarze normowany jest przez przepisy prawa, które znalazłyby zastosowanie w braku ocenianego postanowienia zaczerpniętego z wzorca, ocena uczciwego charakteru postanowienia wymaga odwołania się do opartego na dobrych obyczajach w gospodarce rynkowej wzorca zachowań przedsiębiorców, zrekonstruowanego z założeniem, że to konsument ma być głównym beneficjentem rywalizacji między przedsiębiorcami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 roku, sygn. akt III SK 23/06, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 roku, sygn. akt III SK 19/07, niepubl.). Treść art. 385¹ kc formułuje cztery przesłanki statuujące uznanie konkretnego postanowienia za niedozwoloną klauzulę umowną; konieczne jest zatem stwierdzenie, że spełnia je ono łącznie: nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem (zostało narzucone konsumentowi), nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta.

Za niedozwoloną klauzulę konsumencką Sąd uznał pkt 1.4.b umowy dotyczącą prowizji w kwocie 3771 zł oraz pkt 1.4.c dotyczącą ceny z opcję (...).

Prowizja pożyczkodawcy ustalona na poziomie 75 % kwoty pożyczki udzielonej na cztery lata i dodatkowo zabezpieczonej wekslem nie jest adekwatna do kosztów i ryzyka ponoszonych przez pożyczkodawcę będąc w tym zakresie nieekwiwalentną i w konsekwencji czyniąc zapisy umowy za sprzeczne z interesem konsumenta. Z kolei cena 1100 zł za opcję Twój Pakiet, która nie daje konsumentowi prawa domagania się ekwiwalentnych świadczeń jest niewątpliwie sprzeczna z dobrem konsumenta.

Dokonując analizy powołanych postanowień umownych zawartych w umowie (...) S.A. z pozwanym w oparciu o w/w kryteria, Sąd nie miał wątpliwości, że pożyczkobiorca był konsumentem, zaś pożyczkodawca działał jako przedsiębiorca w ramach wykonywanej w sposób profesjonalny działalności. Konsument nie miał przy tym wpływu na treść postanowień umowy, a zatem należało uznać, że nie były one z nim uzgadniane indywidualnie. Powód nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność, że konsument miał możliwość prowadzenia negocjacji lub też innego wpływu na treść postanowień przedmiotowego wzorca. Kwestionowane postanowienie nie było zatem wynikiem negocjacji, lecz jednym z elementów wzorca umowy. Ustawa wprost uznaje postanowienia przejęte z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi za nie uzgodnione indywidualnie - art. 385¹ § 3 zdanie 2 k.c.

Ustawodawca zastosował formułę negatywną, stanowiąc, że ocena dopuszczalności klauzul nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Główne świadczenia stron to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia czyli tzw. essentialia negotii (por. wyrok SO w Warszawie z dnia 24.09.2012 r. sygn. XVII AmC 1385/11). W realiach sprawy niniejszej, nie wynikało zarówno z treści pozwu jak i z zapisów umowy by pokrycie kosztów opłaty prowizyjnej warunkowało zawarcia umowy, koszty te stanowiły świadczenie uboczne. Główne świadczenia stron z tytułu zawartej umowy polegają bowiem: dla przedsiębiorcy na udzieleniu pożyczki gotówkowej, zaś konsumenta na terminowej spłacie pożyczki (zapłacie „ceny”). Dlatego też nie można uznać powołanej opłaty za zobowiązanie w zakresie głównego świadczenia strony.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem okoliczność, czy powołane postanowienia umowne kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy stosowanie do treści art. 385¹ § 1 k.c.

Pojęcie „dobrych obyczajów” na które powołuje się przepis to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Pojęcie „interesów konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny. Mogą tu bowiem wejść w grę także inne aspekty, jak choćby zdrowie konsumenta (i jego bliskich), jego czasu zbędnie traconego, dezorganizacji toku życia, przykrości, zawodu itp. Jednocześnie ustawodawca wymaga, by naruszenie interesów konsumenta było w stopniu „rażącym”, które to określenie odnosi się do wypadków znacznego, szczególnie doniosłego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków w łączącym strony stosunku prawnym. Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Pełnię treści pojęciu „dobrych obyczajów” (w szczególności w stosunkach umownych między profesjonalistą a konsumentem) nadaje judykatura – przykładowo w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, sygn. akt I CK 832/04, IC Biul. SN 2006, nr 2, s. 86 wskazano, że za „sprzeczne z dobrymi obyczajami” należy uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową, „rażące naruszenie interesów konsumenta” zaś polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku umownym.

W świetle powyższego, Sąd uznał że powołane już wyżej zapisy dotyczące wysokości prowizji stanowią niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Wynagrodzenie za świadczoną usługę pobierane jest w celu zrekompensowania kosztów związanych z udzieleniem tej usługi – w rozpatrywanej sprawie za udzielenie pożyczki (prowizja). Takie ukształtowanie mechanizmu pobierania opłaty wskazuje, że opłata ta oderwana jest od wartości kosztów realizowanego świadczenia, co godzi w zasadę ekwiwalentności. Zawierając umowę konsument powinien mieć gwarancję, że opłata ta odpowiada kosztom czynności, za które jest pobierana. Działania przedsiębiorców w zakresie stosowanych przez nich dodatkowych opłat pobieranych w związku z udzielanymi kredytami mogą podlegać ocenie na gruncie ustawy i zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Zastosowanie prowizji stanowiącej ponad 75 % kwoty udzielonej pożyczki wymagałoby wykazania zasadności panoszenia przez konsumenta tak dużych kosztów. Sąd zauważa, że prowizja nie służyła w przedmiotowej umowie pokryciu kosztów pożyczkodawcy związanych z przygotowaniem umowy pożyczki, zbadaniem zdolności kredytowej pożyczkobiorcy itp., bowiem temu służyła opłata przygotowawcza, która została zastrzeżona w umowie, a Sąd uznał, że jest ona należna. Powód w żaden sposób nie wykazał, jak dokładnie została wyliczona kwota prowizji.

Z treści umowy łączącej strony w zakresie usługi (...) wskazano, że w jego ramach, pożyczkobiorca mógł domagać się odroczenia daty płatności dwóch kolejnych rat o jeden miesiąc albo obniżenia o 50 % maksymalnie czterech kolejnych rat. Odroczone raty lub części obniżonych rat miały wówczas zostać spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. Celem skorzystania z jednego z tych uprawnień, pożyczkobiorca był zobowiązany do wysłania pisemnej dyspozycji na adres centrali pożyczkodawcy. Opłata za możliwość skorzystania z usługi wynosiła 1100 zł, a zatem 22% uzyskanej przez konsumenta kwoty pożyczki. W ocenie Sądu, całkowity brak ekwiwalentności świadczeń w takim przypadku przy założeniu że pożyczkobiorca mógł skorzystać wyłącznie z jednej z dwóch opcji, bowiem użyto spójnika alternatywy rozłącznej „albo”, a nadto w okresie późniejszym i tak zobowiązany był do zapłaty w całości przyznanej „ulgi”, czynią zapisy umowy w tym zakresie za sprzeczne z interesem konsumenta.

Wskazane okoliczności uzasadniają twierdzenie, że zakwestionowane postanowienia nie uwzględniają i nie zabezpieczają interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co nie znajduje żadnego uzasadnienia i prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta. W ocenie Sądu, takie ukształtowanie stosunku prawnego we wzorcu umownym nie znajduje żadnego uzasadnienia i w sposób rażący narusza ekonomiczne interesy konsumenta. Zakwestionowane zapisy bezsprzecznie zatem, w ocenie Sądu, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Ostatecznie zatem Sąd uznał, że bezskuteczne wobec pozwanego są zapisy umowy dotyczące prowizji pożyczkodawcy w kwocie 3771 zł oraz ceny za opcję Twój Pakiet w wysokości 1100 zł uznając je za stanowiące niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ k.c. Bezskuteczność tych zapisów powoduje natomiast brak możliwości powoływania się przez powoda w toku niniejszego postępowania na wynikające z nich kwoty jako dochodzoną wierzytelność.

Sąd Rejonowy nie miał natomiast zastrzeżeń co do postanowień umownych regulujących tzw. opłatę przygotowawczą 129zł i nie zakwalifikował tego postanowienia do kategorii abuzywnych.

Mając na względzie, że na podstawie art. 385¹ § 1 kc zastrzeżone w umowie niedozwolone postanowienia umowne nie wiązały pozwanej D. S. jako konsumenta, zobowiązana była ona do zapłaty kapitału pożyczki w kwocie 5.000 zł oraz opłaty przygotowawczej w kwocie 129 zł. Należne powodowi były także umowne odsetki kapitałowe od kwoty pożyczki ustalone w umowie w wysokości 9,84 % w skali roku. Dokonując ponownego rozliczenia należności pozwanego przy założeniu płatności 48 rat równych, kapitału i kredytowanej opłaty, oprocentowania, Sąd uzyskał następujący harmonogram spłaty rat:

Lp.	zadłużenie	rata	część kapitałowa	część odsetkowa
1	5 129,00	129,69	87,63	42,06
2	5 041,37	129,69	88,35	41,34
3	4 953,02	129,69	89,08	40,61
4	4 863,94	129,69	89,81	39,88
5	4 774,13	129,69	90,54	39,15
6	4 683,59	129,69	91,29	38,41
7	4 592,30	129,69	92,03	37,66
8	4 500,27	129,69	92,79	36,90
9	4 407,48	129,69	93,55	36,14
10	4 313,93	129,69	94,32	35,37
11	4 219,61	129,69	95,09	34,60
12	4 124,52	129,69	95,87	33,82
13	4 028,65	129,69	96,66	33,03
14	3 932,00	129,69	97,45	32,24
15	3 834,55	129,69	98,25	31,44
16	3 736,30	129,69	99,05	30,64
17	3 637,25	129,69	99,87	29,83
18	3 537,38	129,69	100,68	29,01
19	3 436,70	129,69	101,51	28,18

20	3 335,19	129,69	102,34	27,35
21	3 232,85	129,69	103,18	26,51
22	3 129,67	129,69	104,03	25,66
23	3 025,64	129,69	104,88	24,81
24	2 920,76	129,69	105,74	23,95
25	2 815,02	129,69	106,61	23,08
26	2 708,41	129,69	107,48	22,21
27	2 600,93	129,69	108,36	21,33
28	2 492,56	129,69	109,25	20,44
29	2 383,31	129,69	110,15	19,54
30	2 273,16	129,69	111,05	18,64
31	2 162,11	129,69	111,96	17,73
32	2 050,15	129,69	112,88	16,81
33	1 937,27	129,69	113,81	15,89
34	1 823,47	129,69	114,74	14,95
35	1 708,73	129,69	115,68	14,01
36	1 593,05	129,69	116,63	13,06
37	1 476,42	129,69	117,58	12,11
38	1 358,84	129,69	118,55	11,14
39	1 240,29	129,69	119,52	10,17

40	1 120,77	129,69	120,50	9,19
41	1 000,27	129,69	121,49	8,20
42	878,78	129,69	122,48	7,21
43	756,29	129,69	123,49	6,20
44	632,80	129,69	124,50	5,19
45	508,30	129,69	125,52	4,17
46	382,78	129,69	126,55	3,14
47	256,23	129,69	127,59	2,10
48	128,64	129,69	128,64	1,05
suma:	6 225,16	5 129,00	1 096,16	

Odnosząc powyższe nowe wyliczenie wysokości rat do harmonogramu spłaty pożyczki (k.30) należy uznać, że w dacie wypowiedzenia umowy (11.12.2019 r.) pozwana winna uiścić 27 rat w kwotach po 129,69 zł każda – zatem łącznie sumę 3.501,63 zł, a w tym dniu zapłacona została kwota 6072 zł. Wypełnienie weksla nastąpiło zatem niezgodnie z deklaracją wekslową (k. 4), bowiem pozwana nie zalegała w tamtej dacie w płatności jakiegokolwiek części raty. Deklaracja wekslowa upoważniała posiadacza weksla do jego wypełnienia - po uprzednim wezwaniu do zapłaty, gdy opóźnienie w płatności kwoty równiej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni - na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanej wobec powoda wynikającego z umowy pożyczki, przy czym nie może budzić wątpliwości, że chodziło o zadłużenie wymagalne najpóźniej w dniu płatności sumy wekslowej. Tymczasem zarówno w dacie wezwania do zapłaty, jak i w dacie płatności weksla nie istniało żadne wymagalne zadłużenie pozwanej. To oznacza, że weksel in blanco wystawiony przez pozwaną, został uzupełniony przez powoda niezgodnie z porozumieniem wekslowym. W tej sytuacji, zobowiązanie wekslowe nie powstało. Roszczenie powoda wywodzone z weksla było zatem bezzasadne.

Zasądzeniu nie mogły podlegać odsetki żądane w pozwie albowiem nie wynikały one z treści weksla, stąd roszczenie to podlegało oddaleniu. Zasądzeniu nie mogły podlegać także odsetki ustawowe za opóźnienie, choć powód miał uprawnienie by takich odsetek się domagać (art. 48 pkt 1 i 2 prawa wekslowego). Powód wyraźnie określił w pozwie żądanie odsetkowe wskazując że domaga się odsetek umownych. Sąd jest natomiast związany żądaniem i nie może poza nie wykroczać (art. 321 kpc), zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie zastrzeżone jest na wypadek, gdy strony nie ustaliły w umowie odrębnych zasad ich naliczania Skoro natomiast powód powołuje się wprost na odsetki płynące z zapisów umownych, to nie sposób zasądzić odsetki ustawowe – nieobjęte podstawą faktyczną powództwa. Skoro natomiast w treści weksla nie uwzględniono odsetek umownych – stąd roszczenie w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Powód zarówno w późniejszym piśmie procesowym jak i w treści pozwu odnosił się do stosunku podstawowego – umowy pożyczki z dnia 31.08.2017 r. i umowę tą uczynił drugą podstawą faktyczną swojego roszczenia. Nie była to bowiem jedynie obrona przez zarzutami pozwanej z art. 10 prawa wekslowego, lecz zmiana - a konkretniej rozszerzenie – dotychczasowego stanowiska powoda.

W takiej sytuacji Sąd zobligowany był rozważyć, czy roszczenie powoda zasadne jest na podstawie umowy łączącej strony.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 kc (Dz. U. z 2014 r. poz. 101 t.j.) przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Nie było w ocenie Sądu wątpliwe, że pozwana zawarła z powodem umowę pożyczki w kwocie 5000 zł powiększoną o kwotę prowizji 3771 zł, opłaty przygotowawczej 129 zł i opcji Twój Pakiet 1100 zł. Jak wyżej wskazano, zapisy umowne obciążające pozwaną obowiązkiem zapłaty sum 1100 zł i 3771 zł uznano za abuzywne - bezskuteczne w stosunku do pozwanej.

W takiej sytuacji pozwana zobligowana była do zapłaty wyłącznie kwoty 5.000 zł powiększonej o odsetki. Skoro wypowiedzenie umowy – co wyżej wskazano – było bezskuteczne, powodowi przysługiwało prawo domagania się zapłaty rat wymagalnych a niezapłaconych przez pozwaną. Umowa została zawarta do dnia 10.09.2021 roku, a zatem dacie wydania wyroku 23.11.2023 r. (art. 316 § 1 kpc) roszczenie powoda każda z rat była już wymagalna. Łącznie pozwana zobligowana była spłacić 48 rat w kwotach po 129,69 zł, łącznie z odsetkami umownymi: 6 225,16 zł według nowego powołanego wyżej harmonogramu spłat.

Skoro pozwana spłaciła dotąd sumę 6 072 zł, stąd o zapłaty na rzecz powoda pozostawała kwota 153,16 zł (6 225,16 zł - 6 072 zł). Pozwana zalega ze spłatą części raty nr 47 (do kwoty 23,47zł) oraz całej raty nr 48 (do kwoty 129,69 zł).

W pozostałym zakresie powództwo oddalono.

Rozstrzygnięcie o kosztach:

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 100 kpc przewidującego, że sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania. Powód żądał kwoty 6083,18 zł, a zasądzono na jego rzecz kwotę 153,16 zł, stąd należało uznać, że wygrał sprawę w 2,5%. W takiej sytuacji obciążono powoda całością kosztów postępowania.

Pozwana nie domagała się zwrotu kosztów postępowania i nie wskazywała by poniosła je w jakiegokolwiek wysokości.

/-/ Kajetan Kosterkiewicz